

Analyse av nasjonale prøver for 8. og 9. trinn 2021

Kun små endringer i elevenes prestasjoner siste år

Resultatene viser at det ikke er noen nevneverdig endring i elevenes prestasjoner det siste året.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 10.11.2021

Tall og fakta

[Resultater fra nasjonale prøver på 8. og 9. trinn](#)

[Hva er nasjonale prøver?](#)

Hovedpunkter

- Det er ingen endringer nasjonalt i gjennomsnittlige skalapoeng i lesing, regning og engelsk.
- Guttene presterer litt bedre enn jentene i regning, mens i lesing er det motsatt. I engelsk presterer guttene og jentene mer jevnt. Dette er i tråd med tidligere års resultater.
- Guttene presterer noe sterkere i regning og engelsk i år sammenlignet med i fjor.
- Jentene presterer noe svakere i regning sammenlignet med i fjor.

Små endringer i prestasjoner over tid

Høsten 2021 gjennomførte omtrent 60 000 elever på 8. trinn nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. I tillegg gjennomførte cirka 60 000 elever på 9. trinn de samme prøvene i lesing og regning.

Nasjonalt er det ingen endring i gjennomsnittlig skalapoeng i lesing, regning og engelsk fra vi startet å måle utvikling over tid og frem til 2021.

Lesing på 8. trinn

I 2021 endrer andelen på de to laveste mestringsnivåene (nivå 1 og 2) i lesing seg lite sammenlignet med i fjor. I fjor steg andelen på de to laveste mestringsnivåene med to prosentpoeng til 27 prosent. Andelen på de to laveste mestringsnivåene i 2021 er på nivå med kullet i 2017.

Andelen elever på de to høyeste mestringsnivåene (nivå 4 og 5) har ligget stabilt på omtrent 32 prosent i hele perioden.

Regning på 8. trinn

I regning går andelen elever som presterer på de to laveste mestringsnivåene svakt ned sammenlignet med i fjor, mens andelen elever på de to høyeste mestringsnivåene øker svakt. Prestasjonsnivået i regning er likt som for 2019-kullet.

Engelsk på 8. trinn

I engelsk har andelen elever som presterer på de to laveste mestringsnivåene gått svakt ned over flere år. Nedgangen fortsetter også i 2021, og andelen utgjør nå 26 prosent. Det er samtidig en svak økning i andelen elever som presterer på de to høyeste mestringsnivåene sammenlignet med i fjor. Andelen på de to høyeste mestringsnivåene i engelsk i 2021 er tilsvarende som for kullet i 2017.

Dobbelt så mange på høyeste mestringsnivå på 9. trinn som på 8. trinn

Elever på 9. trinn gjennomfører de samme nasjonale prøvene i lesing og regning som elever på 8. trinn. Elevene på 9. trinn presterer i snitt tre skalapoeng bedre i lesing og regning enn elevene på 8. trinn. Fordi elevene på 9. trinn har gått ett år lenger på skolen, og er ett år eldre, samsvarer dette med vår forventning om at de vil prestere bedre på prøven enn elevene på 8. trinn.

Andelen elever som presterer på laveste mestringsnivå på 9. trinn er redusert, og det er nesten dobbelt så mange som presterer på høyeste mestringsnivå, sammenlignet med på 8. trinn.

Vi ser tilsvarende forskjeller i lesing og regning når vi sammenligner resultatene til det samme elevkullet på 8. trinn i 2020 og 9. trinn i 2021.

De aller fleste deltar på nasjonale prøver

Høsten 2021 deltok 94 prosent av elevene på 8. trinn, og 93 prosent av elevene på 9. trinn, på nasjonale prøver. Andelen som deltar har gått litt ned for begge trinnene siden pandemien startet, omtrent ett prosentpoeng fra 2019.

Andelen som blir fritatt fra de nasjonale prøvene på 8. trinn øker svakt siste år etter fire år med stabile fritaksandeler. I 2021 er andelen elever som blir fritatt 3,9 prosent i lesing og 3,7 prosent i både regning og engelsk.

Elever som fritas fra nasjonale prøver

Det er elever som har et enkeltvedtak om spesialundervisning eller særskilt språkopplæring som blir fritatt fra nasjonale prøver. Elevene blir fritatt når det er klart at resultatet fra prøven ikke vil ha noen betydning for elevens videre opplæring. Det vil alltid være forskjeller mellom år i andelen elever som blir fritatt fra nasjonale prøver på lokalt nivå. Dette henger sammen med at elevgrunnlaget endrer seg fra år til år.

Det er også elever som ikke deltar på prøvene på grunn av dokumentert eller udokumentert fravær. Denne gruppen har økt med rundt ett prosentpoeng de siste to årene og utgjør nå to prosent. En slik utvikling er som forventet gitt koronasituasjonen.

På 9. trinn har andelen som blir fritatt og andelen som ikke deltar økt med henholdsvis et halvt og ett prosentpoeng de siste to årene. I lesing og regning ble henholdsvis 4,3 og 4,0 prosent av elevene fritatt fra årets gjennomføring, mens henholdsvis 2,6 og 3 prosent ikke deltok på grunn av fravær.

Kun små endringer i elevenes prestasjoner i de ulike fylker siste år

Det er små endringer i elevenes prestasjoner for de ulike fylkene sammenlignet med i fjor. For noen få fylker endres gjennomsnittlig skalapoeng med ett poeng opp eller ned, men det varierer på tvers av de tre prøvene hvilke fylker det er snakk om. En slik utvikling mellom år har vært normal også i tidligere år.

Fordelingen av elever på mestringsnivå viser tydelig at andelen elever på høyeste mestringsnivå varierer mest mellom fylkene. Det er særlig Oslo som skiller seg ut. I Oslo presterer 18 prosent av elevene på høyeste mestringsnivå i lesing, regning og engelsk, mens andelen elever på høyeste mestringsnivå i de andre fylkene varierer mellom 7 og 12 prosent. Når det gjelder andelen elever på laveste mestringsnivå, er forskjellen mellom Oslo og de andre fylkene ikke like stor. Oslo har fremdeles den laveste andelen elever som presterer på laveste mestringsnivå på alle prøvene.

Guttene presterer noe høyere i år enn i fjor i regning og engelsk

Jentene presterer i snitt to skalapoeng mer enn guttene i lesing, mens guttene i snitt presterer tre skalapoeng mer enn jentene i regning. I engelsk presterer guttene ett poeng mer enn jentene. Dette er i tråd med tidligere års resultater.

Gjennomsnittlige skalapoeng i lesing, regning og engelsk for gutter og jenter, 2017-2021

År	Lesing		Regning		Engelsk	
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
2017	49	51	51	49	50	50
2018	49	51	51	49	51	50
2019	49	51	51	48	51	50
2020	49	51	51	49	50	50
2021	49	51	51	48	51	50

Det er flere jenter enn gutter som presterer på de to høyeste mestringsnivåene i lesing, mens det er omvendt i regning. Det er også færre jenter enn gutter som presterer på de to laveste mestringsnivåene i lesing, mens det er motsatt i regning. I engelsk skiller det lite mellom jenter og gutter i andelen på de to laveste mestringsnivåene.

Gutter og jenter i lesing 8. trinn

I lesing går andelen gutter på de to laveste mestringsnivåene svakt ned sammenlignet med i fjor, mens andelen gutter på de to høyeste nivåene endrer seg lite. Fra 2017 til 2021 har andelen gutter på de to høyeste mestringsnivåene gått ned fra 29 til 27 prosent.

Andelen jenter på de to laveste nivåene øker svakt sammenlignet med i fjor, samtidig som andelen jenter på de to høyeste mestringsnivåene også går litt opp. For jenter var det kun i 2019 at andelen på de høyeste mestringsnivåene var høyere enn den er i 2021. I 2021 er det en lavere andel av jentene som presterer på det midterste nivået enn tidligere. Det er altså noe større forskjeller i leseferdighetene mellom jenter i 2021 enn da trendmålingen startet i 2016.

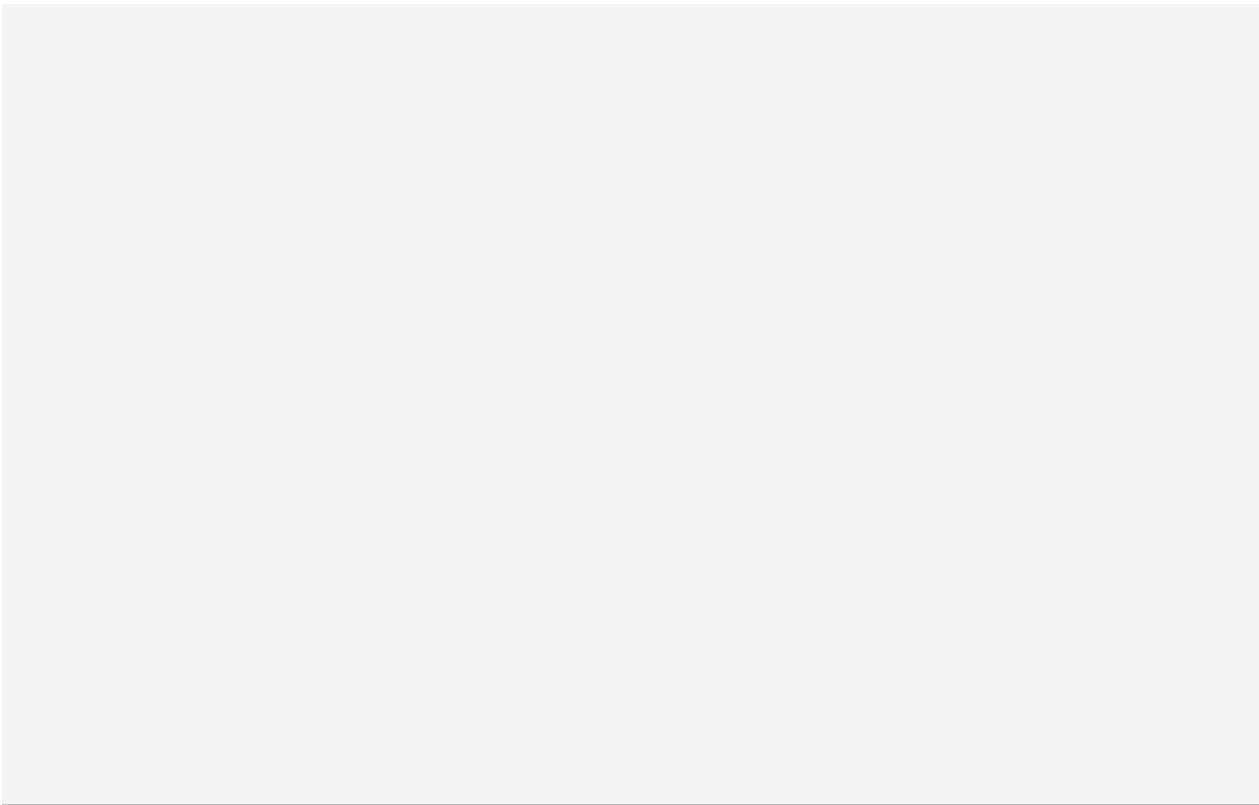
Gutter og jenter i regning 8. trinn

I regning har andelen gutter på de to laveste mestringsnivåene gått ned med 3,4 prosentpoeng fra i fjor, mens andelen gutter på de to høyeste mestringsnivåene

øker med 2,8 prosentpoeng. For jentene er det motsatt. Andelen på de to laveste nivåene øker med 2,8 prosentpoeng, mens andelen på de to høyeste nivåene går ned med 1,7 prosentpoeng. Både guttenes og jentenes prestasjoner i regning i 2021 er dermed på nivå med prestasjonene til elevkullet i 2019.

Gutter og jenter i engelsk 8. trinn

I engelsk går andelen gutter på de to laveste mestringsnivåene ned med ett prosentpoeng sammenlignet med i fjor, samtidig som andelen gutter på de to høyeste mestringsnivåene går tilsvarende opp. I fjor gikk utviklingen i motsatt retning, slik at årets kull med gutter presterer på samme nivå som i 2019. For jentene endrer bildet seg lite sammenlignet med i fjor. Samlet sett har det siden 2017 blitt litt færre jenter og gutter som presterer på de to laveste mestringsnivåene i engelsk.

Guttene presterer altså noe sterkere i år i regning og engelsk, mens jentene presterer noe svakere i regning sammenlignet med i fjor.

Om statistikken

Resultatene fra nasjonale prøver blir publisert på en skala der det nasjonale gjennomsnittet er 50 skalapoeng. Elevene blir ut ifra antall skalapoeng fordelt på ulike mestringsnivåer. Det er fem mestringsnivåer på 8. trinn.

Måling av utvikling over tid startet i 2014 for engelsk og regning, og i 2016 for lesing. Grensene for hvert av mestringsnivåene ble fastsatt samme år. Måling av utvikling over tid og fastsatte grenser for mestringsnivåer gjør at vi kan se om resultatene endrer seg fra år til år. Først etter flere år kan vi si noe om hva som er en trend.

For å kunne måle utvikling over tid, trenger vi en felles skala. For å få til dette, lenker vi prøvene fra ulike år sammen ved hjelp av såkalte ankeroppgaver. Et lite og tilfeldig utvalg elever gjennomfører en versjon av prøven som inneholder både ankeroppgaver og oppgaver som er felles med den prøven resten av elevene gjennomfører.

